

Ба Шӯрои диссертатсионии 6D.KOA-018
назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон
(734025, ш. Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ 17)

Тақризи

муқарризи расмӣ ба диссертатсия Дододозода Абдуманон Махсуд дар мавзӯи «Масъалаҳои гуноҳ дар вайронкуниҳои уҳдадорихои шартномавӣ дар ҳуқуқи маданияи Ҷумҳурии Тоҷикистон» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯи ихтисоси: 12.00.03 – ҳуқуқи граждани; ҳуқуқи соҳибкорӣ; ҳуқуқи оилавӣ; ҳуқуқи байналмилалӣ хусусӣ

Мутобиқати диссертатсия ба ихтисосҳо ва самтҳои илм, ки аз рӯи онҳо диссертатсия ба ҳимоя пешниҳод шудааст. Рисолаи илмӣ Додозода Абдуманон Махсуд дар мавзӯи: «Масъалаҳои гуноҳ дар вайронкунии уҳдадорихои шартномавӣ дар ҳуқуқи маданияи Ҷумҳурии Тоҷикистон», ки барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯи ихтисоси 12.00.03 – Ҳуқуқи граждани, ҳуқуқи соҳибкорӣ, ҳуқуқи оилавӣ, ҳуқуқи байналмилалӣ хусусӣ ки бо Бо қарори Раёсати Комиссияи олии аттестатсионӣ назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 сентябри соли 2021, №7 тасдиқ шудааст, мувофиқат мекунад.

Мубрам будани мавзӯи диссертатсия. Мавзӯи «Масъалаҳои гуноҳ дар вайронкуниҳои уҳдадорихои шартномавӣ дар ҳуқуқи маданияи Ҷумҳурии Тоҷикистон» мубрамияти худро дар якчанд ҷанбаҳо ифода мекунад, пеш аз ҳама:

Якум, таҳкими қонуният ва адолат дар муносибатҳои шартномавӣ: Дар шароити рушди муносибатҳои иқтисодӣ ва ҳуқуқӣ, муайян кардани гуноҳ ва ҷавобгарӣ барои вайрон кардани уҳдадорихои шартномавӣ аҳаммияти хоса дорад. Ин ба ҳифзи манфиатҳои тарафҳо ва таъмини иҷрои шартномаҳо мусоидат мекунад.

Дуюм, нақши гуноҳ дар муқаррар кардани ҷавобгарӣ: Гуноҳ ҳамчун асос барои муқаррар кардани ҷавобгарӣ дар вайрон кардани уҳдадорихои шартномавӣ баррасӣ мешавад. Муқаррароти дақиқ дар бораи дараҷа ва шаклҳои гуноҳ ба татбиқи адолати ҳуқуқӣ таъсири мусбат мерасонанд.

Сеюм, танзими муносибатҳои иқтисодӣ: Шартномаҳо асоси муносибатҳои иқтисодии муосирро ташкил медиҳанд. Равшан кардани масъалаҳои марбут ба гуноҳ дар вайронкуниҳои уҳдадорихои шартномавӣ ба устувории муносибатҳои иқтисодӣ ва коҳиши низоъҳои шартномавӣ мусоидат мекунанд.

Чорум, рушди ҳуқуқи миллӣ: Омӯзиши масъалаҳои гуноҳ дар ҷанбаҳои қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон барои такмили заминаҳои ҳуқуқӣ ва мутобиқ кардани онҳо ба стандартҳои байналмилалӣ муҳим мебошад.

Панҷум, ҳимояи ҳуқуқи манфиатҳои шахрвандон ва шахсони ҳуқуқӣ: Танзими масъалаҳои гуноҳ дар вайронкунии уҳдадорихои шартномавӣ кафолат медиҳад, ки ҳар як тараф дар шартнома ҷавобгарию муносиб дошта бошад ва аз манфиатҳои худ ҳимоя кунад.

Мубрамияти мавзӯи таҳқиқшуда бо омилҳои зикргардида маҳдуд намешавад. Чунки дар шароити муносибатҳои бозаргонӣ, инкишофи сектори хусусӣ, ҷавобгарию маданӣ дар таъмини қонуниятҳои тартиботи ҷамъиятӣ аҳамият ва мавқеи худро мустаҳкам кардааст. Бе механизми матлуби истифодаи ҷавобгарӣ рафтори дурусти иштирокчиёни муомилоти маданиро таъмин кардан ва кафолати ҳуқуқи субъектҳои он имконнопазир аст.

Мафҳуми ҷавобгарию ҳуқуқӣ, моҳият, асосҳо, шартҳо, аломатҳо ва вазифаҳои он дар назария ва амалияи ҳуқуқӣ умуман ва алалхусус дар соҳаҳои алоҳида яке аз масъалаҳои асосӣ буд ва боқӣ хоҳад монд. Дар сарчашмаҳо ва адабиёти ҳуқуқӣ оид ба моҳияти ҷавобгарию ҳуқуқӣ баҳси васеи илмӣ вучуд дорад. Ин мувоҳида дар ҳуқуқи маданӣ ба вучуд омада бошад ҳам, вале ба сабаби амиқӣ ва микёсии умумиҳуқуқӣ хусусияти умуминазариявӣ пайдо кардааст. Бе тафсилот, оид ба мафҳуми ҷавобгарию ҳуқуқӣ баъзе нуқтаҳои назарро баён намуда, муқаррароти асосии ҷавобгарию маданиро баррасӣ намудан ғайриимкон мебошад.

Дар назарияи давлат ва ҳуқуқ ҷавобгарию ҳуқуқӣ ҳамчун нисбат ба ҳуқуқвайронкунанда татбиқ намудани чораҳои маҷбуркунии давлатие, ки дар санксияи меъёри ҳуқуқӣ пешбинӣ шудааст, дар шакли маҳрум кардан аз ҳуқуқи шахсӣ, ташкилӣ ё молумулкӣ ифода карда шудааст. Гуноҳ яке аз шартҳои ҷавобгарӣ барои расонидани зарар ва номатлуб иҷро кардани уҳдадорихо мебошад. Проблемаи гунаҳгорӣ яке аз масъалаҳои мубрамтарин ва мураккаби ҳуқуқи маданӣ мебошад. Аз ин

рӯ, инкишофи назариявии он дар оянда гарави такмили танзими ҳуқуқи маданӣ мебошад.

Илова бар ин, дар диссертатсия масъалаҳои зерин мавриди баррасӣ ва таҳқиқ қарор дода шудааст, ки ҳамаи ин дар маҷму мубрамияти корро дучанд кардаанд, аз ҷумла: – таҳқиқи марҳилаҳои асосии таърихии инкишофи падидаи гуноҳ ва муайян намудани шартҳои назариявии ташаккули доктринаҳои муосир дар бораи гуноҳ дар вайронкунии уҳдадорихои шартномавӣ; – арзёбии равишҳои муосир дар фаҳмиши гуноҳ дар вайронкунии уҳдадорихои шартномавӣ ва муайян кардани афзалият ва нуқсонҳои онҳо; – пешниҳод намудани чораҳо оид ба такмил додани муносибат нисбат ба фаҳмиши гуноҳ дар вайронкунии уҳдадорихои шартномавӣ, инчунин асоснок намудани таклифу пешниҳодҳо оид ба такмили назарияҳои мафҳумӣ (мафҳуми гуноҳи қарздор, гуноҳи кредитор (қарздиҳанда), гуноҳи шахси ҳуқуқӣ, гуноҳи соҳибкори инфиродӣ, сӯиқасд, беэҳтиётӣ, хунукназарии (бепарвоии) оддӣ ва дағалона, аз ҷумла маҳакҳои тафрикаи онҳо); – ошкор намудани камбудихои қонунгузорӣ, ки масъалаи гунаҳгории вайронкунандаи уҳдадории шартномавиرو танзим менамояд; – таҳия ва пешниҳод кардани асосноккунии назариявӣ оид ба такмили минбаъдаи қонунгузорие, ки масъалаи гунаҳгории вайронкунандаи уҳдадории шартномавиرو танзим менамояд.

Аз ин рӯ, ин мавзӯ на танҳо аҳаммияти назариявӣ, балки арзиши калони амалӣ низ дорад.

Дараҷаи навгонии натиҷаҳои дар диссертатсия бадастомада ва нуқтаҳои илмие, ки барои ҳимоя пешниҳод мешаванд. Дараҷаи навгонии натиҷаҳои дар диссертатсия бадастомада ва нуқтаҳои илмии барои ҳимоя пешниҳодшуда метавонанд дар чунин самтҳо ифода ёбанд:

1. Таҳлили нав дар қонунгузорӣ ва амалия. Навгонӣ ва нуқтаҳои ба ҳимоя тавсияшудаи диссертатсия ба омӯзиши муфассали масъалаҳои марбут ба гуноҳ дар вайронкунии уҳдадорихои шартномавӣ дар асоси қонунгузории амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон равона шудааст. Дар он таҳлили муқоисавии қонунгузории Тоҷикистон бо стандартҳои байналмилалӣ ва таҷрибаи кишварҳои дигар пешниҳод мешавад.

2. Муқаррароти нав дар танзими ҳуқуқӣ. Дар натиҷаи тадқиқот, пешниҳодҳои мушаххас барои такмили қонунгузорӣ, бахусус Кодекси маданияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, пешниҳод мешаванд, ки ба мушкилоти ҷойдошта дар муайян кардани гуноҳ ва дараҷаи ҷавобгарӣ ҷавобгӯ мебошанд.

3. Методологияи нав барои таҳқиқи гуноҳ. Дар диссертатсия, усулҳои нави таҳлилі ва методологӣ барои муайян кардани гуноҳ дар вайронкунии уҳдадорихои шартномавӣ пешниҳод карда шудаанд. Ин усулҳо метавонанд барои баррасии парвандаҳо дар суд ва дигар мақомоти ҳуқуқтатбиқкунанда васеъ истифода шаванд.

4. Нуқтаи назари илмӣ муосир. Мавқеи илмӣ оид ба таснифи гуноҳ дар вайронкунии уҳдадорихои шартномавӣ таҳия гардида, он ба таври возеҳ қадам ба қадам асоснок карда мешавад. Ин таснифот метавонанд дар раванди таълим ва татбиқи амалии ҳуқуқ истифода гардад.

5. Пешниҳодҳои муфид барои такмили амалияи судӣ. Дар асоси таҳқиқот, пешниҳодҳо оид ба беҳтар намудани усулҳои баррасии парвандаҳо ва таъмини иҷрои шартномаҳо дар низоми судӣ баён шудаанд.

Навгони таҳқиқот дар он аст, ки масъалаи гуноҳ дар соҳаи ҳуқуқи маданияи Тоҷикистон ба таври низомнокӣ таҳлил шуда, барои ҳалли мушкилоти амалии мавҷуда пешниҳодҳои нав ва асоснок ворид карда мешаванд.

Асоснокӣ ва эътимоднокии хулосаҳо ва тавсияҳои дар диссертатсия зикршуда. Асоснокӣ ва эътимоднокии хулосаҳо ва тавсияҳои дар диссертатсия зикршуда метавонанд дар чунин унсурҳо таъкид шаванд:

1. Таҳлили амиқи қонунгузорӣ. Хулосаҳо ва тавсияҳо ба таҳлили дақиқи қонунгузори амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон, бахусус Кодекси маданӣ ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, асос ёфтаанд. Ин таҳлил бо истифода аз усулҳои ҳуқуқии илмӣ анҷом дода шудааст, ки ба асоснокии натиҷаҳо кафолат медиҳад.

2. Таҳқиқоти муқоисавӣ. Барои асоснокии хулосаҳо, таҷрибаи қонунгузорӣ ва судии кишварҳои дигар таҳлил гардида, қиёси онҳо бо низоми ҳуқуқии Тоҷикистон анҷом дода шудааст. Ин равиш нишон медиҳад, ки пешниҳодҳои манзуршуда ба стандартҳои байналмилалӣ мутобиқ мебошанд.

3. Истифодаи маълумоти таҷрибавӣ. Дар таҳқиқот парвандаҳои судӣ, ҳуҷжатҳои расмӣ ва таҷрибаи амалии танзими масъалаҳои уҳдадорихои шартномавӣ таҳлил шудаанд. Ин маълумотҳо ҳамчун заминаи асосӣ барои хулосаҳои илмӣ ва тавсияҳо хизмат мекунанд.

4. Мушоҳидаҳои илмӣ ва методологӣ. Методологияи таҳқиқот дар асоси усулҳои илмӣ, ба монанди таҳлили ҳуқуқӣ, муқоисавӣ ва

назариявӣ сохта шудааст. Ин усулҳо имкон доданд, ки натиҷаҳои таҳқиқот бо эътимоднокии баланд асоснок гарданд.

5. Таҳлили проблемаҳо ва натиҷаҳои татбиқи пешниҳодҳо. Дар диссертатсия пешниҳодҳои воридшуда аз нуқтаи назари амалия ва эҳтимоли таъсири онҳо ба низоми ҳуқуқӣ ва муносибатҳои уҳдадорихои шартномавӣ арзёбӣ шудаанд. Ин таҳлил асоснокии амалии тавсияҳоро таъмин мекунад.

6. Ҷавобгӯӣ ба воқеиятҳои ҳуқуқӣ ва иҷтимоӣ. Хулосаҳо ва тавсияҳои таҳқиқот бо дарназардошти шароити ҳуқуқӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоии Тоҷикистон таҳия шудаанд. Ин равиш эътимоднокии амалии онҳоро баланд мебардорад.

7. Тасдиқи илмӣ аз ҷониби коршиносон. Пешниҳодҳои асосии диссертатсия дар конференсияҳои илмӣ, мақолаҳои илмӣ ва баррасиҳои семинарҳои илмӣ муаррифӣ ва аз ҷониби мутахассисони соҳа қобили қабул доништа шудаанд.

Ин унсурҳо нишон медиҳанд, ки хулосаҳо ва тавсияҳои зикршуда на танҳо ба назария, балки ба воқеиятҳои амалии ҳуқуқӣ низ таъсия мекунанд ва барои истифода дар амалия комилан асоснок ва боэътимод мебошанд.

Аҳамияти илмӣ, амалӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоии натиҷаҳои диссертатсия бо нишон додани тавсияҳо оид ба истифодаи онҳо. Аҳамияти илмӣ, амалӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоии натиҷаҳои диссертатсия бо назардошти тавсияҳо оид ба истифодаи онҳо дар самтҳои зерин ифода меёбад:

1. Аҳамияти илмӣ. - натиҷаҳои таҳқиқот ба рушди назарияҳои ҳуқуқи маданӣ мусоидат мекунанд, баҳусус дар таҳқиқи масъалаҳои марбут ба гуноҳ ва ҷавобгарӣ дар вайронкунии уҳдадорихои шартномавӣ; - дар диссертатсия таснифи нав ва таҳлили мукаммали шаклҳо ва дараҷаҳои гуноҳ пешниҳод шудааст, ки метавонад ҳамчун замина барои таҳқиқоти минбаъда дар соҳаҳои ҳуқуқ истифода шавад; - пешниҳодҳои илмии диссертатсия метавонанд дар таълимоти академӣ ҳамчун маводи таълимӣ барои курсҳои "Ҳуқуқи маданӣ" ва "Ҳуқуқи шартномавӣ" истифода шаванд.

2. Аҳамияти амалӣ. - тавсияҳои пешниҳодшуда барои такмили қонунгузори амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон, баҳусус ба таҳрир ва иловаҳо ба Кодекси маданӣ, нақши муҳим мебошанд; - дар амалия, ин натиҷаҳо метавонанд барои мақомоти судӣ, адвокатҳо, ва ҷонибҳои шартномаҳо дар ҳалли баҳсҳои шартномавӣ васеъ истифода шаванд; -

пешниҳодҳо оид ба равшан кардани меъёрҳои муайянсозии гуноҳ дар уҳдадорӣҳои шартномавӣ метавонанд ба беҳтар шудани татбиқи адолати ҳуқуқӣ ва коҳиши низоъҳо мусоидат кунанд.

3. Аҳамияти иқтисодӣ. - равшан кардани ҷавобгарӣ барои вайрон кардани уҳдадорӣҳои шартномавӣ тавассути татбиқи тавсияҳои мазкур ба эътимоди тарафҳо ба шартномаҳо мусоидат мекунад, ки дар натиҷа муомилоти тиҷоратӣ ва сармоягузорӣ беҳтар мешавад; - паст кардани сатҳи баҳсҳои шартномавӣ ва беҳтар кардани танзими шартномаҳо метавонад хароҷотҳои марбут ба ҳалли баҳсҳои судӣ ва зарарҳои иқтисодиро кам кунад; - ҷорӣ кардани механизмҳои нави баҳодиҳии гуноҳ метавонад ба таъсиси муҳити ҳуқуқии устувор мусоидат намуда, рушди иқтисодӣ ва сармоягузорию дастгирӣ кунад.

4. Аҳамияти иҷтимоӣ. - натиҷаҳои диссертатсия метавонанд ба баланд бардоштани ҳифзи манфиатҳои шахрвандон ва шахсони ҳуқуқӣ дар муносибатҳои шартномавӣ мусоидат кунанд; - равшан кардани масъулият ва ҷавобгарии тарафҳо дар шартномаҳо эътимоди иҷтимоӣ ба низоми ҳуқуқиро боло мебарад ва адолати ҳуқуқиро таъмин менамояд; - инчунин, коҳиши низоъҳои шартномавӣ ба таъмини субот дар ҷомеа ва баланд шудани сатҳи ҳамкорӣҳои дутарафа ва бисёртарафа мусоидат мекунад.

5. Тавсияҳо оид ба истифодаи натиҷаҳо:

1. Дар сатҳи қонунгузорӣ: Пешниҳодҳо оид ба ислоҳот ва такмили қонунгузорию маданӣ ба мақомоти қонунгузор тавсия мешаванд.

2. Дар амалияи судӣ: Маводи таҳқиқот метавонад ҳамчун дастур барои судяҳо дар баррасии парвандаҳои марбут ба вайронкунии уҳдадорӣҳои шартномавӣ истифода шавад.

3. Дар таълимоти ҳуқуқӣ: Хулосабарориҳо ва пешниҳодҳо метавонад ҳамчун манбаи иловагӣ дар барномаҳои таълимии донишгоҳҳо ва курсҳои омодакунонии ҳуқуқшиносон истифода шавад.

4. Дар муҳити соҳибкорӣ ва шартномавӣ: Маводҳо барои таҳияи шартномаҳои стандартикунонидашуда ва баҳодиҳии хавфҳои шартномавӣ дар ширкатҳо ва созмонҳо татбиқ карда шаванд.

Ин паҳлӯҳо нишон медиҳанд, ки натиҷаҳои диссертатсия на танҳо ба назарияи илмӣ, балки ба амалия, иқтисодиёт ва ҷомеа таъсири мусбат мерасонанд.

Наشري натиҷаҳои диссертатсия дар маҷаллаҳои тақризшавандаи илмӣ. Натиҷаҳои таҳқиқоти диссертатсионӣ дар

шуъбаи ҳуқуқи хусусии Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А. Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон муҳокима ва тасдиқ гардида, якчанд маротиба дар чаласаҳои шуъбаи номбурда муҳокима шудаанд. Дастовардҳои илмии муаллиф вобаста ба мавзӯ ва нуктаҳои асосии таҳқиқот дар конференсияҳои ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ дар шакли маъруза пешниҳод шудаанд.

Доир ба мавзӯ ва моҳияти диссертатсия унвонҷӯ 12 мақолаи илмӣ, аз ҷумла 7 адад дар маҷаллаҳои тақризшавандаи тавсиянамудаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва 5 мақола дар нашрияҳои дигар ба таъб расонидааст. Дар интишорот натиҷаҳои асосӣ, хулосаҳои таҳқиқот ва тавсияҳои муаллиф инъикоси худро ёфтаанд. Теъдоди маводи ҷопшуда ба банди 35-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ мувофиқ мебошанд.

Мутобиқати барасмиятдарории диссертатсия ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. Диссертатсияи Додозода Абдуманон Махсуд дар мавзӯи: «Масъалаҳои гуноҳ дар вайронкунии уҳдадорихои шартномавӣ дар ҳуқуқи маданияи Ҷумҳурии Тоҷикистон», ки барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯи ихтисоси 12.00.03 – Ҳуқуқи граждани, ҳуқуқи соҳибкорӣ, ҳуқуқи оилавӣ, ҳуқуқи байналмилалии хусусӣ ба талаботи банди 31 ва 33 Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, таҳти №267 тасдиқ шудааст, мутобиқат менамояд. Диссертатсия аз ҷониби муаллиф мустақилона навишта шуда, дорои мазмун ва мантиқи ягонаи дохилӣ мебошад. Сатҳи навгонии илмии диссертатсионӣ, нуктаҳои илмӣ ва пешниҳоду тавсияҳои амалие, ки ба ҳимоя пешниҳод шудаанд, мақолаҳои илмӣ ва маърузаҳо дар конференсияҳои илмию амалӣ саҳми шахсии муаллифро тасдиқ менамоянд. Инчунин, тарзи навишт, масъалагузорӣ ва услуби таҳқиқоти илмӣ саҳми шахсии муаллифи диссертатсияро нишон медиҳад.

Дар рисола баъзе масъалаҳои ҷойдоранд, ки ба андешаи мо баҳсангез мебошанд, аз ҷумла:

1. Муаллиф дар нуктаи сеюми ба ҳимоя пешниҳодшуда қайд менамояд, ки: “Исбот карда шудааст, ки гуноҳ дар муносибатҳои ҳуқуқи маданӣ ба ду шакл: қасдона ва бегътиётӣ тақсим мешавад. Қасд дар ҳуқуқи маданӣ ин аз ҷониби иштирокчии муносибатҳои ҳуқуқи маданӣ дарк намудани хусусияти ғайриқонунии амали худ, пешгӯии эҳтимолии оқибатҳои зараровар ва хоҳиши (қасди мустақим) ё тахмини бошуурона

(қасди бавосита) ба вучуд омадани чунин оқибатҳо фаҳмида мешавад. Ҳуқуқвайронкунии маданӣ аз беэҳтиётӣ содиргардида эътироф мешавад, ки агар иштирокчии муносибатҳои ҳуқуқи маданӣ фаро расидани оқибати манфии амал (беамалии) худро пешгӯӣ карда метавонист ва ё мебоист пешгӯӣ мекард, вале аз худборавӣ ва ё хунукназарӣ ба пешгирии онҳо боварӣ дошт. Омили асосии фарқкунандаи шаклҳои беэҳтиётӣ бо чунин тарзҳо муайян карда мешавад: 1) дар худ матни қонунгузорӣ дарҷ карда шудааст; 2) вобаста ба шахсияти ҳуқуқвайронкунанда; 3) аз рӯи ҳолати содир гардидани кирдор; 4) аз рӯи оқибати дахлдори фарорасида.

Ин хулосабарории муаллиф қобили дастгирист, аммо ӯ дар матни диссертатсия оид ба мавҷуд будани шакли дигар, яъне ҷавобгарии бегуноҳ, аз ҷумла, "...бидуни гуноҳ шахс ба ҷавобгарӣ кашида шавад, агар вайронкунандаи бегуноҳ бо ягон сабаб надоштани гуноҳи худро исбот карда натавонад." (сах. 127 дисс.) Пас ин ҳолатро чӣ тавр баҳо дод?

2. Муаллиф дар матни диссертатсия ибрази ақида менамояд, ки: "Қувваи рафънопазир ҳамеша як ҳолати фавқулода ва ҳамзамон ногузир аст. Қувваи рафънопазир падидаеро дар бар намегирад, ки дар он шахси уҳдадор метавонист онро пешбинӣ кунад ва аз таъсири зараровари он раҳо ёбад. Аммо азбаски падидаи мазкур барои субъект ногаҳонӣ мебошад, аз ин рӯ барои субъект ҳодисаи мазкур тасодуфӣ мебошад. Аз ин лиҳоз, қувваи рафънопазир ҳамеша барои шахси масъул ҳамчун як ҳодисаи тасодуфӣ баромад мекунад." (сах. 134 дисс.).

Пас фаҳмидан мехостем, ки ин ақида дар муайян намудани гунаҳгорӣ ва ё дараҷаи он чӣ аҳаммият дорад?

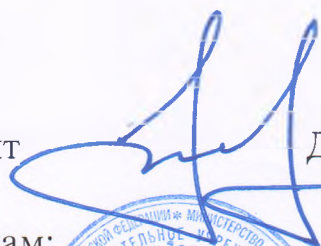
Қисмати хотимагии тақриз: Аз омӯзиши матни таҳқиқот ва автореферат хулоса намудан мумкин аст, ки диссертатсияи довталаби дарёфти дараҷаи номзади илмӣ пурра ба талаботи муқаррарнамудаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ ҷавобгӯ мебошад. Зеро натиҷаҳои бадастовардаи муаллиф барои рушди илми ҳуқуқи маданӣ, мусоидат карда, боиси он мегардад, ки падидаи мазкур дар илми ватанӣ такмил ёбад. Дар маҷмӯъ, пешниҳод ва дастовардҳои муаллиф барои рушди илм ва қонунгузори маданӣ, фаъолияти мақомоти ҳифзи ҳуқуқ, хусусан фаъолияти судҳо ва такмили соҳа аҳаммияти муҳим доранд. Ҳамзамон, хулоса ва натиҷаҳои метавонанд ҳангоми таҳия ва татбиқи концепсияҳои давлатӣ дар соҳаи

ҳуқуқ истифода шаванд. Маводи диссертатсия ҳангоми таълими ҳуқуқи маданӣ ва соҳибкорӣ ё дигар соҳаҳои ҳуқуқ, инчунин ҳангоми иҷрои корҳои мустақилона, навиштани рисолаҳои хатм, магистрӣ, диссертатсияҳо, ҳамзамон дар амалияи судӣ метавонад ба таври васеъ мавриди истифода қарор гиранд, ки ҷанбаҳои мусбати таҳқиқоти мазкурро нишон медиҳанд.

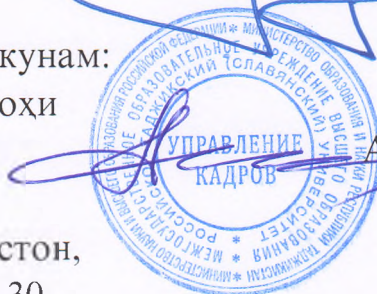
Дар умум, Додозода Абдуманон Махсуд сазовори дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯи ихтисоси 12.00.03 – Ҳуқуқи граждани, ҳуқуқи соҳибкорӣ, ҳуқуқи оилавӣ, ҳуқуқи байналмилалии хусусӣ мебошад. Бояд иброн намуд, ки тақризи мазкур бо дарназардошти бандҳои 71 ва 72 Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, таҳти №267 тасдиқ шудааст, омода гардидааст.

Муқарризи расмӣ:

Дотсенти кафедраи ҳуқуқи мадания
факултети ҳуқуқшиносии Донишгоҳи
(Славянии) Россия ва Тоҷикистон,
номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ, дотсент

Д.А. Сидиков

Имзои Сидиков Д.А.-ро тасдиқ мекунам:
Сардори раёсати кадрҳои Донишгоҳи
(Славянии) Россия ва Тоҷикистон

Д.А. Рахимов
11.01.25

Суроға: 734000, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
ш. Душанбе, кӯчаи М. Турсунзода 30
Тел: (+992) 37-227-16-52
Эл. Почта: id_rtsu@mail.ru